

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
Δίκτυα Κοινωνικής Πολιτικής (ESW208A)
Χειμερινό εξάμηνο 2024-25

Τμήμα Α
Άγγελος Καβασακάλης

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΣΑΚΕ)		
ΤΜΗΜΑ	Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ESW_208A	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Δίκτυα Κοινωνικής Πολιτικής		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5	
Θεματική συζήτηση			
Ομάδες παρουσιάσεις			
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Υποχρεωτικό (Κατεύθυνση ΚΕ)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	----		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-----		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none">
• Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
• Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
• Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Στόχος τους μαθήματος είναι οι φοιτήτριες/-τές να γνωρίσουν ότι η κοινωνική πολιτική είναι μία δυναμική διαδικασία η οποία περιλαμβάνει δύο βασικά στάδια, αυτό της παραγωγής</p>

και αυτό της υλοποίησης. Επίσης θα έχουν την ευκαιρία μέσα από τη συζήτηση με αφορμή τις διαλέξεις και την εργασία σε ομάδες κατά τη διάρκεια του μαθήματος να κατανοήσουν ότι θα μπορούσαν να αναλύσουν και να ερμηνεύσουν τα δύο βασικά στάδια μίας κοινωνικής πολιτικής μέσω της δράσης μεμονωμένων και συλλογικών δρώντων που δημιουργούν δίκτυα κοινωνικής πολιτικής με στόχο την προώθηση των κεντρικών τους πεποιθήσεων, των αξιών τους και των συμφερόντων τους.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες/-τές θα είναι σε θέση:

- Να γνωρίζουν ότι η παραγωγή και εφαρμογή ενός προγράμματος κοινωνικής πολιτικής είναι μία δυναμική διαδικασία που διαμορφώνεται μέσω της δράσης δικτύων πολιτικής.
- Να διακρίνουν τα τρία επίπεδα παραγωγής και εφαρμογής μίας δημόσιας (κοινωνικής) πολιτικής: το υπερεθνικό (ευρωπαϊκό), το εθνικό και το ενδοεθνικό.
- Να ερμηνεύουν το αποτέλεσμα της δράσης των δικτύων πολιτικής στην παραγωγή κοινωνικών πολιτικών.
- Να εξοικειωθούν με τη θεωρητική οπτική των δικτύων πολιτικής και να γνωρίσουν συγκεκριμένα θεωρητικά εργαλεία για την ανάλυση κοινωνικών πολιτικών.
- Να εφαρμόζουν συγκεκριμένα εργαλεία από το χώρο των δικτύων πολιτικής, όπως η «Advocacy Coalition Framework (ACF)» ή η «μεταφορά πολιτικής», ώστε να κατανοούν τη διαδικασία παραγωγής και εφαρμογής ενός συγκεκριμένου προγράμματος κοινωνικής πολιτικής.
- Να εξοικειωθούν με διαφορετικά προγράμματα κοινωνικής πολιτικής και τις διαδικασίες παραγωγής τους στο ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

*Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*

*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
.....
Άλλες...
.....*

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Από τη δεκαετία του 1980 και μετά, φαίνεται ότι ο χώρος των κοινωνικών πολιτικών τουλάχιστον των κρατών μελών της ΕΕ, αρχίζει να γίνεται διαπερατός και να διεθνοποιείται. Συν τω χρόνω δημιουργούνται και δραστηριοποιούνται δίκτυα κοινωνικής πολιτικής σε όλα τα επίπεδα (υπερεθνικό –ευρωπαϊκό-, εθνικό και ενδοεθνικό). Το μάθημα θα δώσει έμφαση στην ανάλυση της δράσης, της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας των δικτύων μέσω της οποίας χαράσσονται κοινές στρατηγικές, αναπτύσσονται κοινωνικές πολιτικές, εμφανίζονται εργαλεία υλοποίησης, παρακολουθήσεως και αξιολόγησής των προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής. Η έμφαση αυτή θα πραγματοποιηθεί και με την παρουσίαση – ανάλυση διαφορετικών εξειδικευμένων προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό, εθνικό και ενδοεθνικό επίπεδο.

Η κοινωνική πολιτική, στο συγκεκριμένο μάθημα, θεωρείται ως μία δυναμική διαδικασία και όχι ως στατικά νομοθετικά κείμενα. Σε αυτό το πλαίσιο, η κοινωνική πολιτική περιλαμβάνει κυρίως δύο διακριτά επίπεδα: αυτό της συγκρότησής της και αυτό της εφαρμογής της. Ως στόχος του μαθήματος τίθεται οι φοιτήτριες–τές να κατανοήσουν ότι, ιδιαίτερα στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας και της παγκοσμιοποίησης οι κοινωνικές πολιτικές παράγονται και υλοποιούνται μέσω της δράσης κοινωνικών δικτύων πολιτικής τα οποία αλληλοεπιδρούν δρώντας σε τρία αλληλοεπηρεαζόμενα επίπεδα (υπερεθνικό, εθνικό και ενδοεθνικό).

Ουσιαστικά κατά τη διάρκεια του μαθήματος οι φοιτήτριες–τές θα υποστηριχθούν ώστε να μπορέσουν να κατανοήσουν πώς οι δρώντες, σε όλα τα επίπεδα, δημιουργούν δίκτυα επιρροής με στόχο την προώθηση και προάσπιση πεποιθήσεων, αξιών και συμφερόντων. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούν να εξηγήσουν πώς μία πολιτική η οποία δημιουργείται μέσω μίας δυναμικής διαδικασίας όταν φτάνει στο πεδίο εφαρμογής (ενδοεθνικό επίπεδο, πχ. στο πεδίο ενός θεσμού), ακριβώς επειδή νοείται ως αντικείμενο διαπραγμάτευσης, άλλοτε εφαρμόζεται, άλλοτε περιθωριοποιείται και άλλοτε παραμορφώνεται. Ως εκ τούτου τα εκάστοτε δίκτυα κοινωνικής πολιτικής προσπαθούν να την προωθήσουν, να τη φιλτράρουν, να την ερμηνεύσουν ή/και να την παραμορφώσουν, ανάλογα με τις κεντρικές τους πεποιθήσεις, τις αξίες και τα συμφέροντά τους.

Το περιεχόμενο του μαθήματος «Δίκτυα Κοινωνικής Πολιτικής» διαρθρώνεται σε τρεις ενότητες. Συγκεκριμένα:

Ενότητα 1

Το επιστημονικό πεδίο των δικτύων πολιτικής και ανάλυση ενός προγράμματος πολιτικής μέσω των δικτύων πολιτικής.

Ενότητα 2

Παραγωγή και εφαρμογή δημόσιων και κοινωνικών πολιτικών στο διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω της δράσης των διεθνών δικτύων πολιτικής.

Ενότητα 3

Ανάλυση κοινωνικών και δημόσιων πολιτικών σε διάφορα πεδία και ερμηνεία των προγραμμάτων πολιτικής μέσω της χρήσης των θεωρητικών εργαλείων των δικτύων πολιτικής.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο ανάπτυξη των διαδικασιών διδασκαλίας και μάθησης. Σε αυτήν την ανάπτυξη περιλαμβάνονται οι παρακάτω τεχνικές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εισήγηση - Ερωταποκρίσεις - Θεματική συζήτηση - Καταιγισμός ιδεών - Εργασία ανά ομάδες φοιτητών. <p>Εξ αποστάσεως υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας με αποστολή επιλεγμένου υλικού σε ηλεκτρονική μορφή.</p>												
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Χρήση οπτικοακουστικών μέσων παρουσίασης και προβολής αναγκαίου υλικού σε ηλεκτρονική μορφή για την υποστήριξη των μαθημάτων.</p> <p>Χρήση των υπηρεσιών διαδικτύου ως μέσο συστηματικής αναζήτησης και μελέτης αναγκαίου υλικού και πηγών για την υποστήριξη των μαθημάτων.</p> <p>Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας <i>e-class</i> του Πανεπιστημίου Πατρών.</p> <p>Χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την επικοινωνία με τους φοιτητές, όταν απαιτείται (αποστολή ηλεκτρονικών διευθύνσεων, ηλεκτρονικού υλικού, θεμάτων εργασιών, υλικού με τη χρήση των google-forms).</p>												
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i> <i>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p>	<table border="1"><thead><tr><th><i>Δραστηριότητα</i></th><th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th></tr></thead><tbody><tr><td>Διαλέξεις</td><td>40</td></tr><tr><td>Θεματικές Συζητήσεις</td><td>25</td></tr><tr><td>Ομαδική εργασία - Παρουσιάσεις</td><td>15</td></tr><tr><td>Μη καθοδηγούμενη μελέτη</td><td>45</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></tbody></table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	40	Θεματικές Συζητήσεις	25	Ομαδική εργασία - Παρουσιάσεις	15	Μη καθοδηγούμενη μελέτη	45		
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>												
Διαλέξεις	40												
Θεματικές Συζητήσεις	25												
Ομαδική εργασία - Παρουσιάσεις	15												
Μη καθοδηγούμενη μελέτη	45												

<p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>		
	Σύνολο Μαθήματος	125
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συστηματική παρουσία και συμμετοχή στα μαθήματα 10% της τελικής βαθμολόγησης - Ενδιάμεση αξιολόγηση: Παραγωγή και παρουσίαση προαιρετικής ομαδικής εργασίας 10% της τελικής βαθμολόγησης • Τελική γραπτή εξέταση 80% της τελικής βαθμολόγησης <p>Τα ποσοστά επί της % της αξιολόγησης κατά τη διάρκεια του εξαμήνου μεταφέρονται στο ποσοστό επί της % της τελικής γραπτής εξέτασης, όταν ο φοιτητής/τρια δεν πραγματοποιήσει τον αντίστοιχο φόρτο εργασίας. <i>Π.χ.: εάν ένας φοιτητής/τρια δεν επιλέξει να πραγματοποιήσει την εργασία – παρουσίαση κατά τη διάρκεια του εξαμήνου αυτομάτως το ποσοστό μεταφέρεται σε αυτό την τελικής εξέτασης (οπότε σε αυτή την περίπτωση η τελική γραπτή εξέταση θα αντιστοιχεί στο 90% της τελικής βαθμολόγησης).</i></p>	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<ul style="list-style-type: none"> • Σακελλαρόπουλος Θ., Οικονόμου Χ., Σκαμνάκης Χρ., Αγγελάκη Μ. (Επιμ). (2018). Κοινωνική Πολιτική. Αθήνα: Διόνικος • Λάβδας Α., Κ. (2004). <i>Συμφέροντα και Πολιτική – οργάνωση συμφερόντων και πρότυπα διακυβέρνησης</i>, Αθήνα: Παπαζήση • Heintz Th. and Jenkins-Smith C.H. (1988). "Advocacy coalitions and the practice of policy analysis", <i>Policy Sciences</i>, 21: 263-277. • Rhodes R.A.W., Marsh D. (1992). "New directions in the study of policy networks", <i>European Journal of Political Research</i>, 21, pp.181-205. • Sabatier P., and Jenkins-Smith H (Eds.) (1993). <i>Policy Change and Learning: An Advocacy Coalition Approach</i>. Boulder: Westview Press.
